

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

TWORZENIE JEDNOLITEGO OBSZARU PŁATNOŚCI W EURO – CELE I TERMINY (CZWARTY RAPORT O POSTĘPACH)

Spis treści

STRESZCZENIE	2
WPROWADZENIE	5
1. SEPA: OGÓLNE CELE I METODY PRACY	6
1.1 Ogólne cele SEPA	6
1.1.1 <i>Zniesienie barier między krajami</i>	6
1.1.2 <i>Koncentracja na strefie euro</i>	6
1.1.3 <i>Przyszłościowy charakter projektu</i>	7
1.1.4 <i>Łatwość obsługi</i>	7
1.1.5 <i>Strategia komunikacji</i>	8
1.1.6 <i>Korzyści dla banków</i>	8
1.1.7 <i>Termin zakończenia projektu SEPA</i>	9
1.1.8 <i>Ustanowienie jednolitych standardów i procedur jako główny cel SEPA</i>	9
1.2 Metody pracy	10
1.2.1 <i>Przejście na SEPA prowadzone w formie projektu</i>	10
1.2.2 <i>Czynny udział użytkowników</i>	11
1.2.3 <i>Przykład administracji publicznej</i>	11
1.2.4 <i>Organizacja migracji systemów krajowych na platformę SEPA</i>	11
2. KONKRETNE CELE ZWIĄZANE Z INSTRUMENTAMI, INFRASTRUKTURAMI I STANDARDAMI SEPA ORAZ POSTĘPY W ICH REALIZACJI	12
2.1 Polecenia przelewu	13
2.2 Polecenia zapłaty	14
2.3 Karty płatnicze	16
2.4 Karty, czek i inne instrumenty płatnicze nieobjęte projektem SEPA	19
2.5 Infrastruktura do rozliczania i rozrachunku płatności detalicznych	20
2.6 Standardy	22
ZAŁĄCZNIK	24
WYKAZ SKRÓTÓW	24

TWORZENIE JEDNOLITEGO OBSZARU PŁATNOŚCI W EURO – CELE I TERMINY (CZWARTY RAPORT O POSTĘPACH)

STRESZCZENIE

Wizja strefy euro według Eurosystemu obejmuje utworzenie jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA), w którym wszystkie płatności będą traktowane jednakowo, bez ich dotychczasowego rozgraniczenia na krajowe i transgraniczne. Cele projektu SEPA nie ograniczają się zatem do usprawnienia obsługi płatności transgranicznych, ale obejmują także stworzenie wspólnych instrumentów, standardów, procedur i infrastruktury, które pozwolą na uzyskanie korzyści wynikających z efektu skali. W jednolitym obszarze płatności klienci będą dokonywać płatności w całej strefie euro równie sprawnie i bezpiecznie, jak dotychczas na obszarze własnego kraju. Wszystkie transakcje będzie można przeprowadzić z jednego rachunku i przy pomocy jednej karty płatniczej.

Ujednoczenie płatności jest naturalną konsekwencją wprowadzenia wspólnej waluty i chociaż dotyczy samej strefy euro, przyczyni się także do poprawy funkcjonowania całego wspólnego rynku i realizacji wytycznych strategii lizbońskiej. Koncepcja jednolitego obszaru płatności zostanie zaakceptowana przez użytkowników tylko wtedy, gdy będzie perspektywiczna, gdy trafnie przewidzi kształt systemów płatniczych pod koniec dekady, i gdy będzie w pełni wykorzystywać nowe rozwiązania informatyczne. Bez tego w ogóle nie zaistnieje.

Ważne jest przy tym, by podmioty zajmujące się obsługą płatności w obszarze SEPA uwzględniły potrzeby różnych grup klientów. Wprowadzenie SEPA wymusi zmianę przyzwyczajeń klientów, w związku z czym trzeba będzie szukać rozwiązań prostych, oszczędnych i dobrych dla użytkowników. Z tego względu w projekt należy zaangażować przyszłych użytkowników SEPA – przedstawicieli dużych oraz małych i średnich przedsiębiorstw, osób prywatnych i administracji publicznej. Już na obecnym etapie należy opracować odpowiednią strategię informacyjną.

W 2002 r. europejska społeczność bankowa zakładała, że jednolity obszar płatności w euro powstanie do 2010 roku. W 2004 r. banki zgodziły się na propozycję Eurosystemu, by umożliwić klientom stosowanie paneuropejskich instrumentów płatniczych już od stycznia 2008 roku. W opinii Eurosystemu nie ma potrzeby zmiany tych terminów, ale należy precyzyjniej określić, jakie działania powinny być przed ich upływem zrealizowane.

Stworzenie jednolitego obszaru płatności w euro jest jednym z największych przedsięwzięć UE, porównywalnym pod względem stopnia trudności, skali i złożoności z wymianą walut krajowych na banknoty i monety euro. Dlatego wszystkie strony zaangażowane w jego urzeczywistnienie muszą dążyć do tych samych celów i działać zgodnie ze wspólnym planem obejmującym uzgodnione etapy realizacji.

Zadaniem administracji publicznej, w tym przede wszystkim Eurosystemu i Komisji Europejskiej, jest sprecyzowanie ostatecznego celu SEPA po dokładnym uwzględnieniu oczekiwań wszystkich zainteresowanych stron. Temu właśnie jest poświęcony niniejszy raport, który powstał po wszechstronnych konsultacjach z głównymi zainteresowanymi – bankami i użytkownikami, na szczeblu krajowym i europejskim. Jako że stworzenie jednolitego obszaru płatności w euro jest przedsięwzięciem o charakterze politycznym, należy koniecznie sprawić, by administracja publiczna dla przykładu sama jak najszybciej przeszła na platformę SEPA.

Sektor bankowy podjął się zadania opracowania produktów SEPA, zwłaszcza specyfikacji nowych instrumentów płatniczych. Musiał on sam stworzyć i stosować funkcjonalne, opłacalne rozwiązania biznesowe spełniające wymagania SEPA. Trzeba przy tym pamiętać, że efekt skali, nasilenie się konkurencji i wzrost wydajności wpłyną nie tylko na dochody banków, ale także na ich koszty.

Główne cele i rezultaty projektu SEPA zostaną zdefiniowane na płaszczyźnie europejskiej, natomiast przejście na nową platformę należy zorganizować na szczeblu krajowym, ze względu na różny stan wyjściowy w poszczególnych krajach. Zadaniem krajowych banków centralnych będzie pomoc w tym procesie.

Instrumenty SEPA

Po utworzeniu jednolitego obszaru płatności w euro wszystkie transakcje **poleceń przelewu** w strefie euro mają być przetwarzane zgodnie ze wspólnym zestawem modeli systemów europejskich. Eurosystem spodziewa się, że oprócz modelu zdefiniowanego przez Europejską Radę ds. Płatności powstanie standard dla płatności priorytetowych (realizowanych w ciągu jednego dnia). Oba standardy powinny umożliwiać stosowanie jednolitego formatu danych klienta celem ułatwienia elektronicznego fakturowania i automatycznego uzgadniania kont. Eurosystem spodziewa się, że od 1 stycznia 2008 r. klienci będą mogli korzystać, obok krajowych instrumentów płatniczych, także z modeli opracowanych przez Radę ds. Płatności, a od zakończenia 2010 r. administracja publiczna, podmioty gospodarcze, a być może także osoby prywatne będą korzystać wyłącznie z poleceń przelewu SEPA.

Z kolei ostatecznym celem w dziedzinie **poleceń zapłaty** jest przetwarzanie wszystkich transakcji w strefie euro zgodnie z modelem poleceń zapłaty SEPA opracowanym przez Radę ds. Płatności. Model ten należy uzupełnić o dodatkowe opcje, tak by zapewnić rozwiązania odpowiadające różnym potrzebom klientów (np. związanym z transakcjami między podmiotami gospodarczymi). Model poleceń zapłaty SEPA w podstawowym zakresie powinien być w pełni gotowy do działania 1 stycznia 2008 r. Termin zakończenia przejścia z istniejących systemów krajowych na model SEPA w poszczególnych państwach mógłby zostać określony w krajowych planach migracji. Europejska Rada ds. Płatności powinna przeanalizować ryzyko związane z ewentualnym równoległym funkcjonowaniem systemów krajowych i modelu SEPA po 2010 roku.

W jednolitym obszarze płatności w euro obsługa transakcji **kartowych** ma zostać przeniesiona z poziomu krajowego na europejski. W rezultacie, ostatecznym celem SEPA w tej dziedzinie jest ułatwienie rozwoju tego instrumentu płatniczego od strony zarówno podaży (banki), jak i popytu (posiadacze kart płatniczych, punkty handlowe), bez różnicowania płatności krajowych i transgranicznych. Posiadacze krajowych kart debetowych mogą obecnie dokonywać płatności na terenie całego kraju bez żadnych ograniczeń geograficznych. W przyszłości posiadaczom takich kart należy umożliwić płacenie nimi w całej strefie euro. Dlatego trzeba szukać rozwiązań pozwalających rozszerzyć obszar akceptacji krajowych systemów kart płatniczych na całą strefę. Każdy posiadacz karty płatniczej powinien móc z niej korzystać we wszystkich bankomatach i terminalach płatniczych (pod warunkiem, że dany bank lub placówka handlowa akceptuje ten rodzaj karty) po rozsądnej cenie i bez względu na kraj wydania karty. W systemach kart płatniczych, w których obowiązują opłaty *interchange*, wysokość tych opłat nie powinna być uzależniona od kryteriów geograficznych.

We wrześniu 2005 r. Europejska Rada ds. Płatności wydała regulaminy dotyczące poleceń zapłaty i poleceń przelewów SEPA. Regulaminy te wyznaczają istotny etap w realizacji projektu SEPA. Eurosystem docenia zaangażowanie i starania Rady ds. Płatności i jej grup roboczych, mając świadomość, że niełatwo jest osiągnąć porozumienie w tak złożonych sprawach, by wymienić tylko różnice w postępowaniu przyjętym w poszczególnych krajach. Tym niemniej Eurosystem zachęca Radę do dalszych prac w celu uwzględnienia wymienionych powyżej dodatkowych opcji, tak by każdy użytkownik znalazł instrument najlepiej odpowiadający jego potrzebom.

Rada zatwierdziła także ramowe zasady SEPA dotyczące kart płatniczych. Krok ten stanowi kolejny ważny etap w realizacji projektu. Eurosystem zwraca jednak uwagę na fakt, że w kilku miejscach odnośny raport jest zbyt ogólnikowy i może być różnie interpretowany. Z tego względu zaleca się jego dopracowanie.

Infrastruktury i standardy SEPA

Istniejąca **infrastruktura** do obsługi płatności detalicznych jest dostosowana do niezależnych krajowych systemów płatniczych. Jednolity obszar płatności w euro może przynieść bankom i klientom korzyści skali jedynie pod warunkiem daleko idącej konsolidacji tych systemów. Eurosystem zgadza się z tezą, że proces ten powinien być kształtowany przez siły rynkowe, w związku z czym do końca 2010 r. może nie zostać w pełni zrealizowany. Do tego czasu natomiast infrastruktura płatności w strefie euro powinna być już w pełni **interoperacyjna**. Eurosystem zakłada, że do 1 stycznia 2008 r. wszystkie istniejące wówczas infrastruktury będą w stanie obsługiwać w skali krajowej zarówno „stare”, krajowe instrumenty płatnicze, jak i „nowe” instrumenty SEPA, co oznacza, że możliwe będzie równoczesne przetwarzanie płatności paneuropejskich i krajowych.

Skuteczna realizacja płatności w obszarze SEPA i optymalizacja przetwarzania bezpośredniego wymagają uzgodnienia **standardów** postępowania między bankiem a klientem oraz między klientem

a bankiem. Potrzeba też wspólnych standardów zabezpieczenia transakcji płatniczych. W odniesieniu do interoperacyjności systemów kart płatniczych i związanych z nimi infrastruktur, zdaniem Eurosystemu Rada ds. Płatności powinna rozpocząć prace techniczne w jak najszybszym terminie.

Nową i dającą wyjątkowe możliwości formą usług wykorzystujących infrastruktury do obsługi płatności jest elektroniczne fakturowanie. W związku z tym Eurosystem zdecydowanie zaleca, by sektor bankowy dokonał gruntownej analizy tego zagadnienia i opracował zasady koordynacji prac nad formami i standardami tych usług na szczeblu europejskim, a także w kontekście projektu SEPA.

WPROWADZENIE

W następstwie wprowadzenia do obiegu 1 stycznia 2002 r. banknotów i monet euro, obywatele strefy euro mogą dokonywać płatności gotówkowych we wszystkich dwunastu krajach tej strefy przy użyciu jednej waluty w taki sam sposób, jak wcześniej przy pomocy walut narodowych. Zapewnienie równie sprawnej realizacji płatności bezgotówkowych pozostaje jednak nadal w sferze planów. Wprowadzenie euro jako wspólnej waluty dla dwunastki krajów strefy euro będzie można uznać za zakończone dopiero wtedy, gdy **jednolity obszar płatności w euro stanie się faktem, tj. gdy zarówno osoby prywatne, jak i podmioty gospodarcze będą mogły dokonywać płatności bezgotówkowych w całej strefie z jednego rachunku płatniczego i za pomocą jednego zestawu instrumentów płatniczych równie łatwo, sprawnie i bezpiecznie, jak czynią to obecnie w skali krajowej.** Utworzenie jednolitego obszaru płatności w euro jest wspólnym celem sektora bankowego, społeczności użytkowników usług płatniczych oraz administracji publicznej. Istnieją jednak nadal rozbieżności w opiniach co do tego, jak i kiedy ma to nastąpić. Pomimo obiecujących postępów nad pracami przygotowawczymi, pełne wprowadzenie SEPA w życie wydaje się jeszcze dość odległe. W szczególności w dalszym ciągu brak jednolitego rozwiązania dla bezgotówkowych płatności detalicznych, które opierają się głównie na krajowych systemach płatniczych, przy czym infrastruktura rozliczania i rozrachunku płatności detalicznych jest rozdrobniona na poziomie krajowym.

Od czasu opublikowania trzeciego raportu o postępach SEPA w grudniu 2004 r., Eurosystem – w ramach działań na rzecz sprawnego funkcjonowania systemów płatniczych – aktywnie śledzi prace prowadzone przez Europejską Radę ds. Płatności, która jest głównym organem koordynującym i decyzyjnym sektora bankowego w kwestiach związanych z SEPA. Eurosystem organizował spotkania z udziałem wysokich rangą przedstawicieli branży bankowej, które miały doprowadzić do uzgodnienia wspólnych celów oraz do większego zaangażowania sektora bankowego w tworzenie obszaru SEPA. Zorganizował ponadto fora dyskusyjne dla przedstawicieli organizacji konsumentów i kupców, małych i średnich przedsiębiorstw oraz skarbników spółek, aby sprecyzować, jakich usług użytkownicy oczekują od projektu SEPA. Wprawdzie część oczekiwań użytkowników wychodzi poza zakres tego projektu, a w niektórych sprawach poszczególne grupy użytkowników mają rozbieżne

zdania, niemniej jednak Eurosystem wierzy, że teraz lepiej rozumie potrzeby ogółu użytkowników, które znajdują także odzwierciedlenie w niniejszym raporcie.

Rozdział pierwszy raportu przedstawia ogólne cele projektu SEPA oraz metody działania, które mają zapewnić jego sukces. Rozdział drugi wskazuje konkretne cele SEPA na lata 2008 i 2010 w odniesieniu do poszczególnych instrumentów, infrastruktur i standardów, oraz ocenia dotychczasowe postępy w ich realizacji.

1. SEPA: OGÓLNE CELE I METODY PRACY

1.1 Ogólne cele SEPA

1.1.1 Zniesienie barier między krajami

Ustanowienie obszaru SEPA pozwoli klientom na dokonywanie płatności w obrębie całej strefy euro równie sprawnie i bezpiecznie, jak mogą to robić obecnie w swoich krajach. W tym celu należy umożliwić im korzystanie z jednego rachunku i jednego zestawu standardowych instrumentów płatniczych. Po pomyślnym zakończeniu projektu SEPA wszystkie płatności w obrębie strefy euro będą mieć status płatności wewnętrznych, czyli znikną różnice między transakcjami krajowymi i transgranicznymi.

W kategoriach praktycznych oznacza to, że SEPA nie jest wąsko zakrojonym przedsięwzięciem mającym na celu wyłącznie usprawnienie płatności transgranicznych. Jest to projekt znacznie ambitniejszy, gdyż obejmuje całość branży płatniczej strefy euro. Opiera się na założeniu, że potrzebne jest rozwiązanie usuwające niedogodności dla klientów, którzy z rozwiązań dostępnych do płatności krajowych nie mogą obecnie korzystać w skali transgranicznej. Stworzenie jednolitego obszaru płatności w euro w zakresie określonym w niniejszym raporcie pozwoli usunąć tę niedogodność. Dodatkowo standaryzacja instrumentów płatniczych na szczeblu europejskim pozwoli osiągnąć znaczne oszczędności wynikające z efektu skali. Skorzystają na tym wszystkie podmioty zaangażowane w operacje płatnicze (czyli banki i użytkownicy), a także cała gospodarka europejska.

1.1.2 Koncentracja na strefie euro

Utworzenie SEPA jest z jednej strony celem politycznym, a z drugiej ekonomicznym, związanym z wprowadzeniem euro. Bez wspólnej waluty realizacja projektu byłaby znacznie trudniejsza. Świadczą o tym mizerne efekty wcześniejszych prób racjonalizacji europejskich systemów płatniczych podejmowane w latach 90. Gdyby projekt SEPA obejmował zbyt wiele krajów i kilka walut, jego realizacja byłaby znacznie bardziej skomplikowana i trudniejsza do uzasadnienia, a ryzyko niepowodzenia dużo wyższe. Dlatego projekt koncentruje się na strefie euro.

Tym niemniej SEPA może też przyczynić się do usprawnienia funkcjonowania wspólnego rynku, co jest jednym z celów Unii Europejskiej. Ponadto oczekuje się, że w najbliższych latach do Unii Gospodarczej i Walutowej przystąpią kolejne państwa członkowskie UE. Należy zatem starannie wyważyć z jednej strony konieczność ustanowienia jednolitego obszaru płatności w strefie euro, a z drugiej – jego otwarcia na pozostałe kraje Unii.

1.1.3 Przyszłościowy charakter projektu

Główne korzyści z ustanowienia SEPA wymienione w trzecim raporcie o postępach mogą się urzeczywistnić tylko wtedy, kiedy projekt będzie miał charakter przyszłościowy. Dlatego nie ogranicza się on do przełożenia istniejących procedur, infrastruktur i standardów krajowych na ogólnoeuropejskie. Wręcz przeciwnie, projekt stara się nakreślić kształt systemów płatniczych pod koniec obecnej dekady, biorąc przy tym pod uwagę nowe możliwości wynikające z postępów informatyki. Zmusza to europejskie organy decyzyjne do rewizji wcześniejszych koncepcji. W tym kontekście projekt SEPA stanowi istotny element realizacji strategii lizbońskiej, której cele obejmują m.in. działanie na rzecz zwiększenia konkurencyjności i dynamiki gospodarki europejskiej. Już teraz wiele europejskich systemów płatności jest w światowej czołówce pod względem stopnia zautomatyzowania. Należy dążyć do utrzymania tej przewagi konkurencyjnej i szukać nowatorskich rozwiązań dla wyzwań technicznych związanych z europejską branżą płatniczą.

1.1.4 Łatwość obsługi

Projekt SEPA nie może być skierowany jedynie do europejskich wizjonerów i informatyków. Powinien uwzględniać potrzeby użytkowników instrumentów płatniczych, zarówno elektronicznych, jak i tradycyjnych (opartych na dokumentach papierowych). SEPA wymusi zmianę przyzwyczajzeń, również wśród osób nieprzygotowanych na zmiany. Czasem będzie się to wiązać z utrudnieniami, wynikającymi np. z faktu, że międzynarodowe numery rachunków bankowych (IBAN) są dłuższe i trudniejsze do zapamiętania niż dotychczasowe. Dlatego też osoby i instytucje pracujące nad projektem SEPA muszą szukać rozwiązań możliwie efektywnych pod względem kosztów, prostych i przyjaznych dla klientów banków, zwłaszcza detalicznych. Ponadto nie można zmuszać banków i ich klientów do przechodzenia na rozwiązania gorsze niż aktualnie stosowane. W przeciwnym razie negatywny odbiór SEPA przez opinię publiczną mógłby doprowadzić do fiaska przedsięwzięcia. Największym wyzwaniem dla branży bankowej jest opracowanie instrumentów, które będą dostatecznie atrakcyjne dla różnych grup użytkowników – administracji publicznej, dużych oraz małych i średnich przedsiębiorstw, pracowników handlu detalicznego oraz ogółu obywateli. Projekt SEPA ma przynieść konkretne korzyści i nie powinien sprowadzać się do wymuszonej standaryzacji. Niezależnie od tego, że bankowość elektroniczna powinna zgodnie z przewidywaniami znacznie się rozwinąć do końca tej dekady, projekt SEPA musi też uwzględniać potrzeby i preferencje licznej grupy osób, które nieufnie podchodzą do nowych technologii. Na drugim końcu spektrum sytuują się klienci instytucjonalni, dla których przystosowanie się do instrumentów SEPA powinno być znacznie łatwiejsze. Natomiast wymagania tej grupy różnią się pod wieloma względami od potrzeb klientów detalicznych (np. jeśli chodzi o polecenia zapłaty). W wypadku klientów instytucjonalnych szczególną uwagę trzeba będzie zwrócić na możliwe komplikacje na styku między procesami wewnętrznymi a dostawcą usług płatniczych. Bezpośredni koszt modyfikacji tego styku dla potrzeb instrumentów SEPA może być wysoki. Klienci tylko wtedy uznają, że warto w zainwestować w jego modyfikację, kiedy SEPA stworzy perspektywy strukturalnej reorganizacji działalności i harmonizacji usług w obrębie strefy euro. Duże przedsiębiorstwa dążą w tej dziedzinie do wprowadzania nowatorskich

rozwiązań, które pozwolą usprawnić ich wewnętrzne procesy. Dążenie to powinny zatem mieć na uwadze podmioty, które będą świadczyć usługi płatnicze w ramach SEPA.

Podczas przechodzenia na rozwiązanie paneuropejskie należy wzorować się na krajach stosujących najbardziej efektywne instrumenty. W żadnym wypadku SEPA nie może oznaczać pogorszenia poziomu obsługi klienta.

1.1.5 Strategia komunikacji

Wprowadzeniu banknotów i monet euro towarzyszyła – rozpoczęta z dużym wyprzedzeniem – szeroka kampania promocyjna, podczas gdy koncepcja utworzenia jednolitego obszaru płatności w euro została dotychczas przedstawiona stosunkowo wąskiej grupie podmiotów. Nie jest znana większości osób prywatnych, administracji publicznej, organizacji kupieckich oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a nawet wielu dużym przedsiębiorstwom. Sektor bankowy musi zatem na czas poinformować i zaznajomić z projektem swoich klientów. W 2006 r. Europejska Rada ds. Płatności we współpracy z przedstawicielami głównych zainteresowanych stron (banków, użytkowników i władz) będzie musiała opracować strategię informacyjną. Właściwa kampania informacyjna dla masowego odbiorcy powinna rozpocząć się na początku 2007 r., gdy realizacja projektu będzie już w toku. Informacje dla innych grup użytkowników należy udostępnić jeszcze wcześniej. Na przykład klienci instytucjonalni i dostawcy oprogramowania powinni jak najszybciej poznać nowe standardy techniczne, by zacząć opracowywanie rozwiązań informatycznych. Na potrzeby tych użytkowników Europejska Rada ds. Płatności mogłaby utworzyć centrum informacji technicznej.

Eurosystem może zacząć odgrywać bardziej aktywną rolę w popularyzacji nowych rozwiązań pod warunkiem wywiązania się przez Radę ds. Płatności ze swoich zobowiązań oraz silnego poparcia politycznego dla SEPA, wyrażającego się w gotowości administracji publicznej do stosowania nowych instrumentów płatniczych.

1.1.6 Korzyści dla banków

Zarówno banki, jak i inne podmioty często zakładają, że główną korzyścią z utworzenia jednolitego obszaru płatności w euro będzie obniżenie opłat bankowych. W rzeczywistości SEPA wpłynie nie tylko na przychody banków, ale także pozwoli obniżyć ich koszty. Z przeprowadzonych badań wynika, że istnieją znaczne różnice pomiędzy przychodami banków w różnych krajach z tytułu obsługi płatności. SEPA zniesie bariery między krajami i przyczyni się do nasilenia konkurencji, a dzięki temu wpłynie nie tylko na obniżenie przychodów banków, ale także kosztów przetwarzania płatności. Ponadto powszechna standaryzacja na dużą skalę umożliwi lepsze rozłożenie kosztów rozwoju i zakupu oprogramowania.

Środowiska bankowe w poszczególnych krajach stosują obecnie modele działalności odzwierciedlające specyficzne warunki, jakie istniały na poszczególnych rynkach w czasie ich kształtowania. Bankom, które będą dążyć do utrzymania przyjętego modelu działalności za wszelką cenę, SEPA będzie się jawić jako przedsięwzięcie prowadzące do wzrostu kosztów i zmniejszenia przychodów. Natomiast dla banków, które będą dostosowywać się do wymogów wynikających z

integracji europejskiej i postępu technicznego, SEPA stanowić będzie okazję do uzyskania przewagi konkurencyjnej.

Wpływ SEPA na całość systemu bankowego zależy od tego, czy banki będą zdolne do ograniczenia kosztów związanych z infrastrukturą, do stosowania równolegle różnych procedur dla płatności krajowych i transgranicznych bądź do ręcznej obsługi niektórych elementów procesu realizacji płatności. Gwoli ilustracji można przypomnieć, że konsolidacja infrastruktury rynkowej na szczeblu krajowym, jaka nastąpiła w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat, a wiązała się z racjonalizacją i automatyzacją, doprowadziła do powstania modeli działalności, które nadal zapewniają bankom zyski. Podobny proces powinien nastąpić na poziomie całej strefy euro, gdzie także istnieje potrzeba racjonalizacji i większej automatyzacji. W tym świetle nakłady inwestycyjne z tytułu instrumentów i procedur SEPA można traktować podobnie jak koszty rozwoju poniesione poprzednio w ramach poszczególnych krajów.

1.1.7 Termin zakończenia projektu SEPA

W białej księdze z maja 2002 roku 42 europejskie banki i stowarzyszenia sektora kredytowego zadeklarowały, że pełne przejście na platformę SEPA powinno nastąpić do końca 2010 r. W marcu 2005 r. Europejska Rada ds. Płatności wyraziła przekonanie, że do 2010 r. liczba transakcji z wykorzystaniem instrumentów SEPA osiągnie masę krytyczną, tak że proces ten stanie się nieodwracalny. Jednak niektóre banki i inne zainteresowane strony zakwestionowały ten termin, twierdząc, że pełne przejście od instrumentów i systemów krajowych na model SEPA do 2010 r. jest nierealne, a proces modernizacji i integracji rynku płatności detalicznych może potrwać dłużej. Eurosystem gruntownie przeanalizował te zastrzeżenia i uważa obecnie, że **większość celów SEPA podanych w niniejszym raporcie można zrealizować do (końca) 2010 r.**, czyli w terminie ustalonym przez banki w roku 2002. Być może niektórych części tego przedsięwzięcia, w szczególności związanych ze zmianami infrastruktury i całkowitym wycofaniem instrumentów krajowych, nie będzie można w całości zakończyć w tym terminie. Jest jednak jasne, że przejście na SEPA musi mieć charakter nieodwracalny, a wycofywanie instrumentów krajowych powinno z końcem 2010 r. być znacznie zaawansowane. W trzecim raporcie o postępach Eurosystem przedstawił propozycję, by umożliwić obywatelom i podmiotom gospodarczym korzystanie z paneuropejskich instrumentów płatniczych już od 1 stycznia 2008 r. Termin ten został powszechnie zaakceptowany przez środowisko bankowe i wyznacza obecnie istotny etap w realizacji projektu SEPA.

1.1.8 Ustanowienie jednolitych standardów i procedur jako główny cel SEPA

W trzecim raporcie o postępach SEPA Eurosystem zakładał, że przenoszenie istniejącej rozdrobnionej infrastruktury do obsługi płatności detalicznych i rozrachunku na wspólną zintegrowaną platformę europejską powinno zakończyć się do 2010 r. Obecnie jednak nie wydaje się, by w tym terminie możliwa była pełna integracja infrastruktury. Oczekuje się natomiast, że większa gotowość do współpracy między istniejącymi i nowymi infrastrukturami pozwoli na przyjęcie wspólnych standardów przekazywania poleceń zapłaty między systemami oraz utworzenie platform

informatycznych niezbędnych do przetwarzania płatności SEPA. Nie można zatem dalej odkładać standaryzacji w tej dziedzinie; na niej właśnie powinny ogniskować się prowadzone prace, tak by zapewnić zdolność infrastruktur do współdziałania (interoperacyjność). Kwestie współpracy i interoperacyjności wymagają rozwiązania w pierwszej kolejności.

Konsolidacja istniejących infrastruktur przyczyni się do zmniejszenia kosztów realizacji płatności, a tym samym pozwoli w pełni zrealizować oszczędności związane z SEPA. Jako że wszystkie systemy mają swoje cykle inwestycyjne, Eurosystem spodziewa się, że ich konsolidacja będzie następować stopniowo, w miarę wchodzenia w kolejny cykl. W tym bowiem momencie właściciel systemu płatności (lub kart płatniczych) powinien starannie rozważyć istniejące w strefie euro możliwości konsolidacji.

1.2 Metody pracy

1.2.1 Przejście na SEPA prowadzone w formie projektu

Stworzenie jednolitego obszaru płatności w euro jest ważnym zadaniem, równie ambitnym, szeroko zakrojonym i złożonym, jak przejście na wspólną walutę i wprowadzenie banknotów i monet euro. Realizacja tego zadania powinna zatem przebiegać w formie projektu, z przestrzeganiem wszystkich wynikających stąd zasad. Sposób prowadzenia tego projektu opiera się w znacznej mierze na doświadczeniach z wymiany pieniędzy.

Warunkiem pomyślnego zakończenia projektu SEPA jest zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron w osiągnięcie wspólnego celu oraz działanie zgodnie ze wspólnym planem obejmującym uzgodnione etapy realizacji. Projekt SEPA wiąże się nie tylko z wprowadzeniem euro, ale także z głównymi celami polityczno-gospodarczymi Unii Europejskiej, obejmującymi utworzenie wspólnego rynku i realizację strategii lizbońskiej. W związku z tym przy wyznaczaniu ostatecznych celów SEPA należy starannie rozważyć oczekiwania wszystkich zainteresowanych stron; to właśnie jest głównym przedmiotem niniejszego raportu.

Eurosystem i Komisja Europejska prowadzą akcję informacyjną dla sektora bankowego różnymi kanałami (raporty, przemówienia, wywiady itp.). W niniejszym raporcie, który został skonsultowany z Komisją, Eurosystem stara się sprecyzować i uzupełnić dotychczasowe zalecenia.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, administracja publiczna nie będzie istotnie modyfikować celów projektu w trakcie jego realizacji. W przeciwnym razie sektor bankowy, na którym spoczywa główny ciężar realizacji, mógłby nie zdążyć zakończyć prac w przewidzianym terminie.

Opracowanie produktów SEPA jest zadaniem sektora bankowego, więc to banki odpowiadają za stworzenie i utrzymanie funkcjonujących i rentownych modeli działalności zgodnych z wymogami SEPA. Łatwo jest stwierdzić, że środowisko bankowe strefy euro teoretycznie odpowiada za ustanowienie jednolitego obszaru płatności euro, trudniej natomiast wskazać, kto konkretnie miałby się tym zajmować. Pod pojęciem sektora bankowego kryje się bardzo różnorodna grupa tysięcy banków funkcjonujących według różnych modeli działalności. Są banki lokalne, krajowe i międzynarodowe, banki obsługujące określone segmenty rynku, by nie wspomnieć o bankach

specjalnego przeznaczenia. Ale nawet banki prowadzące działalność międzynarodową, czyli takie, które będą obsługiwać coraz więcej płatności SEPA, obawiają się, że jeśli przejdą na tę platformę jako pierwsze, poniosą znaczną część początkowych kosztów związanych z opracowaniem nowych produktów, nie uzyskując w zamian większych korzyści wobec braku zapotrzebowania ze strony klientów. Aby obawy te się nie spełniły, należy skłonić środowisko bankowe strefy euro do konsekwentnego przechodzenia na platformę SEPA.

Powołanie w 2002 r. Europejskiej Rady ds. Płatności jako głównego koordynatora i organu decyzyjnego sektora bankowego ds. SEPA, było istotnym osiągnięciem, co podkreślano już w poprzednich raportach Eurosystemu. Zgodnie z przyjętymi założeniami Rada powinna utrzymać tę wiodącą rolę przynajmniej do czasu zakończenia projektu. Ponadto na szczeblu krajowym należy stworzyć rozwiązania zapewniające przestrzeganie decyzji Rady przez **wszystkie banki strefy euro**.

1.2.2 Czynny udział użytkowników

Dobre przyjęcie produktów SEPA przez ich ostatecznych użytkowników (patrz punkt 1.1.4) będzie pewniejsze, jeśli wezmą oni udział w realizacji projektu. Europejska Rada ds. Płatności powinna dążyć do większego zaangażowania w swoje prace przedstawicieli organizacji konsumentów i kupców, małych i średnich przedsiębiorstw oraz skarbników spółek. Należy także bardziej bezpośrednio zaangażować przedstawicieli administracji publicznej.

1.2.3 Przykład administracji publicznej

Organy **administracji publicznej** otrzymują i przekazują wielkie kwoty z tytułu wynagrodzeń, świadczeń społecznych, podatków itp. Jako że stworzenie jednolitego obszaru płatności w euro jest przedsięwzięciem o charakterze politycznym, jest bardzo ważne, by administracja publiczna dla przykładu sama jak najszybciej przeszła na platformę SEPA. Gdy będzie możliwość wyboru między krajowymi instrumentami płatniczymi a instrumentami SEPA, administracja powinna korzystać z tych drugich, odnosząc zresztą z tego tytułu określone korzyści. Eurosystem zamierza omówić szczegóły przeprowadzenia tego procesu z właściwymi organizacjami rządowymi.

1.2.4 Organizacja migracji systemów krajowych na platformę SEPA

Jako że czas na opracowanie instrumentów SEPA i ramowych zasad dotyczących kart jest dość krótki, Eurosystem jest gotów do pomocy w migracji systemów krajowych do jednolitego obszaru płatności w euro, opierając się przy tym na doświadczeniu z wymiany pieniędzy w 2002 r.

Podobnie jak podczas wymiany gotówki, większość prac związanych z przejściem na SEPA trzeba będzie wykonać na szczeblu krajowym. Wynika to z faktu, że wprawdzie ostateczny wynik migracji będzie jednakowy w całej strefie euro, ale punkty wyjścia w poszczególnych krajach są różne. Odpowiednie rozwiązania organizacyjne we wszystkich krajach muszą być gotowe już w 2006 r. W procesie migracji powinni uczestniczyć przedstawiciele wszystkich zainteresowanych stron – środowisko bankowe, skarbnicy spółek, małe i średnie przedsiębiorstwa, organizacje konsumentów i kupców oraz przedstawiciele administracji publicznej. Proces ten będą też wspierać krajowe banki centralne. Oczekuje się, że jednostki odpowiedzialne za migrację w poszczególnych krajach określą

moment przeniesienia poszczególnych elementów (instrumenty, systemy kart płatniczych, standardy, praktyki biznesowe, infrastruktura), tak by dotrzymać terminów związanych z SEPA określonych w niniejszym raporcie i w dokumentach Europejskiej Rady ds. Płatności. Dla każdej fazy migracji należy opracować szczegółowy plan działania zawierający konkretne i wymierne etapy, co umożliwi przekrojowe monitorowanie postępów prac.

Chociaż większość prac związanych z migracją będzie realizowana na szczeblu krajowym, konieczna będzie ich koordynacja na poziomie ogólnoeuropejskim. Zakończenie realizacji pierwszych prac do 2008 r. wymaga opracowania szczegółowych planów funkcjonalnych i list kontrolnych na wszystkich poziomach dla każdego instrumentu. Ze złożoności projektu wynika potrzeba monitorowania jego postępów w sposób bardzo uporządkowany i regularny. Eurosystem oczekuje, że Europejska Rada ds. Płatności, jako organ kierujący projektem, przyjmie na siebie ogólną odpowiedzialność za zdefiniowanie i wdrożenie takiego systemu monitorowania, w tym opracowanie szczegółowego planu działania obejmującego konkretne i wymierne etapy. Zadaniem Rady jest ponadto zdefiniowanie – we współpracy z wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym z krajowymi bankami centralnymi prowadzącymi zautomatyzowane izby rozliczeniowe – jasnych i jednoznacznych kryteriów oceny zgodności z wymogami SEPA. Wszystkie zaangażowane strony powinny opracować własne oceny, które zostaną następnie przedstawione Radzie do zaopiniowania.

Eurosystem także będzie aktywnie monitorować proces przechodzenia na platformę SEPA i oczekuje, że krajowe programy działania zostaną ogłoszone do połowy 2006 r.

2. KONKRETNE CELE ZWIĄZANE Z INSTRUMENTAMI, INFRASTRUKTURAMI I STANDARDAMI SEPA ORAZ POSTĘPY W ICH REALIZACJI

W 2005 r. Europejska Rada ds. Płatności i działające przy niej grupy robocze poświęciły wiele wysiłków i znaczne środki na opracowanie regulaminów dwóch modeli SEPA zdefiniowanych przez Radę: poleceń przelewu i poleceń zapłaty. Rada opracowała ponadto ramowe zasady SEPA w sprawie kart płatniczych. We wrześniu 2005 r. Rada zatwierdziła przekazanie do konsultacji krajowych obu regulaminów oraz zasady w sprawie kart płatniczych. W tym samym miesiącu powołano komisję ds. masowego wdrożenia SEPA. Komisja ta, podlegająca plenum Rady, będzie odpowiadać za szereg funkcji związanych z zarządzaniem modelami płatności do czasu ustanowienia stałego organu zarządzającego w czerwcu 2006 r. Obecnie opracowywane są także umowy o przestrzeganiu wymogów wyznaczające ramy prawne dla modeli płatności SEPA.

Opracowanie regulaminów i ramowych zasad w sprawie kart płatniczych stanowi istotne osiągnięcie Rady. Wymagało to rozwiązania wielu złożonych problemów, wynikających głównie z różnic w praktyce działania poszczególnych krajów. Osiągnięcie porozumienia w sprawie tych dokumentów wymagało jednak w niektórych przypadkach ograniczenia ich zakresu do jedynie podstawowych zagadnień. Konieczne będzie zatem ich uzupełnienie, jeśli mają spełnić wymagania użytkowników.

Eurosystem zdecydowanie zaleca, by Europejska Rada ds. Płatności zatwierdziła regulaminy w marcu 2006 r.; dyktują to zasady kierowania projektami. Jest bardzo ważne dla dalszej realizacji projektu

SEPA, by dotychczasowe osiągnięcia zostały utrwalone i nie podlegały nieustannej rewizji. Jednocześnie Eurosystem zdecydowanie zaleca, by Rada określiła, które kwestie wymagają dopracowania i ewentualnie włączenia do regulaminów. Lista tych kwestii powinna być ograniczona i podawać konkretne terminy ich rozstrzygnięcia. W kolejnych rozdziałach niniejszego raportu przedstawiono poszczególne rezultaty prac wraz ze spodziewanymi terminami ich realizacji. Wskazano także zagadnienia, których rozwiązania przez Radę Eurosystem oczekuje w najbliższych miesiącach.

2.1 Polecenia przelewu

Cel

Ostatecznym celem SEPA jest, by wszystkie transakcje polecenia przelewu w strefie euro były przetwarzane zgodnie z modelem poleceń przelewu SEPA opracowanym przez Europejską Radę ds. Płatności. Cel ten zostanie osiągnięty w dwóch etapach.

Harmonogram SEPA

Eurosystem oczekuje, że **do 1 stycznia 2008 r.** Europejska Rada ds. Płatności zdefiniuje standardowe polecenie przelewu SEPA oraz że klientom zostanie udostępnione priorytetowe polecenie przelewu, do stosowania – równoległe z instrumentami krajowymi – zarówno w transakcjach krajowych, jak i transgranicznych. Zostaną także opracowane i udostępnione standardy i styki dla relacji klient-bank i bank-klient.

Eurosystem oczekuje następnie, że **do końca 2010 r.** administracja publiczna i przedsiębiorstwa, a być może także osoby prywatne, będą korzystać wyłącznie z poleceń przelewu SEPA.

Stan obecny

Regulamin poleceń przelewu SEPA (wersja przyjęta przez Europejską Radę ds. Płatności do konsultacji krajowych we wrześniu 2005 r.) definiuje podstawowe polecenie przelewu dla płatności, w przypadku których czas nie jest czynnikiem najistotniejszym. Instrument ten zapewnia pełny zasięg przelewów (osiągalność), gwarantuje, że przekazana kwota zostanie w całości uznana w dobro rachunku odbiorcy i nie nakłada żadnych ograniczeń kwotowych.

W obecnej wersji regulaminu, czas realizacji przelewu nie powinien przekraczać trzech dni roboczych od daty przyjęcia polecenia. Natomiast najnowsza propozycja Komisji Europejskiej dotycząca dyrektywy o usługach płatniczych na rynku wewnętrznym zakłada wprowadzenie wymogu prawnego, zgodnie z którym do 2010 r. maksymalny czas realizacji zostałby ograniczony do jednego dnia roboczego (D+1). Eurosystem oceni wykonalność tej propozycji, której wprowadzenie bez wątpienia wymagałoby poniesienia przez sektor bankowy w niektórych krajach Unii wysokich nakładów. Projekt dyrektywy nie został jeszcze wprawdzie zatwierdzony przez Radę UE i Parlament Europejski, ale – w świetle powyższego – Eurosystem zachęca Radę ds. Płatności, by starannie przeanalizowała możliwość zmiany specyfikacji polecenia przelewu SEPA przed jego ostatecznym zatwierdzeniem w marcu 2006 r., tak by uniknąć niepewności co do celów projektu w tym zakresie.

Eurosystem przeanalizował regulamin poleceń przelewu SEPA i wskazał Radzie ds. Płatności elementy, które należy pilnie zdefiniować, by specyfikacja podstawowego instrumentu była kompletna.

Po pierwsze, dla płatności uznanych przez klientów za pilne potrzebny jest **model priorytetowych poleceń przelewu z rozliczeniem w tym samym dniu**. Model ten powinien stanowić ogólnodostępny otwarty standard, niezwiązany z konkretną infrastrukturą, z którego będą mogły korzystać wszystkie zainteresowane banki. Spełnienie tego warunku wymaga zatwierdzenia modelu priorytetowych poleceń przelewu przez Europejską Radę ds. Płatności, która powinna także monitorować jego wdrażanie. Przyjmuje się, że każdy bank samodzielnie zdecyduje, czy włączyć tę usługę do swojej oferty. Standard priorytetowego polecenia przelewu należy zdefiniować w ścisłej współpracy z firmami obsługującymi infrastrukturę, przy pomocy których płatności mogą być w przyszłości przetwarzane.

Po drugie, w odpowiedzi na zdecydowany postulat skarbników spółek, należy opracować ogólne **standardy postępowania na linii klient-bank i bank-klient**. W regułach działania i modelach danych należy uwzględnić **standardowy format szczegółów płatności oraz kod do automatycznego uzgodnienia sald** w zakresie wystarczającym, by umożliwić pełne bezpośrednie przetwarzanie płatności od zleceniodawcy do beneficjenta. Eurosystem z zadowoleniem odnotował, że Europejska Rada ds. Płatności na posiedzeniu plenarnym w grudniu 2005 r. wyraziła gotowość do podjęcia odpowiednich działań, we współpracy ze skarbnikami spółek. Byłoby dobrze, gdyby banki oferowały uproszczoną wersję tego standardu klientom, którzy będą nadal składać polecenia przelewu na nośnikach papierowych. Eurosystem zachęca Radę ds. Płatności do zbadania możliwości opracowania standardu SEPA dla poleceń przelewu na nośnikach papierowych (i odpowiedniego projektu płatności przez internet) do stosowania w paneuropejskich poleceniach przelewu (od 2008 r.), tak by zapobiec powstaniu różnych standardów krajowych; należy kontynuować prace w tej dziedzinie rozpoczęte kilka lat temu. Nie jest bynajmniej zamiarem Eurosystemu zachęcanie do stosowania nośników papierowych, które powinny być stopniowo zastępowane przez efektywniejsze instrumenty elektroniczne; tym niemniej należy liczyć się z faktem, że z nośników takich korzysta znaczna część klientów banków.

2.2 Polecenia zapłaty

Cel

Ostatecznym celem SEPA jest, by wszystkie transakcje polecenia zapłaty w strefie euro były przetwarzane zgodnie z modelem poleceń zapłaty SEPA opracowanym przez Europejską Radę ds. Płatności. Model ten może zawierać różne rozwiązania odpowiadające różnym potrzebom klientów, np. dla transakcji pomiędzy podmiotami gospodarczymi lub transakcji między podmiotami gospodarczymi a osobami prywatnymi. Może także obejmować różne możliwości upoważniania do obciążania rachunku, uwzględniające odmienne praktyki w krajach należących do SEPA.

Harmonogram SEPA

Oczekuje się, że z dniem **1 stycznia 2008 r.** podstawowy model poleceń zapłaty SEPA będzie całkowicie gotowy do działania i dostępny do realizacji transakcji zarówno między podmiotami gospodarczymi, jak i między podmiotami gospodarczymi a osobami prywatnymi. Ewentualne dodatkowe opcje, obecnie analizowane, powinny być dostępne w 2008 r.

Eurosystem zachęca Radę ds. Płatności, by zbadała wady jednoczesnego funkcjonowania krajowych systemów poleceń zapłaty i modelu SEPA **po końcu 2010 r.** (stan taki może prowadzić do różnic w prawach i obowiązkach klientów, np. pod względem czasu odwołania zlecenia czy upoważnień do obciążania rachunku).

Termin zakończenia przejścia z istniejących krajowych poleceń zapłaty na instrumenty SEPA powinien zostać określony według uznania poszczególnych państw w krajowych planach migracji.

Stan obecny

Regulamin poleceń zapłaty SEPA został przyjęty przez Europejską Radę ds. Płatności we wrześniu 2005 r. do konsultacji krajowych. Regulamin ten ma docelowo stanowić kompletny zbiór reguł działania, praktyk i standardów składających się na model poleceń zapłaty SEPA. Określa zatem zakres tego modelu płatności, role i zadania jego uczestników, reguły biznesowe i operacyjne oraz ramy prawne i umowne.

Głównym problemem, jaki Rada ds. Płatności musiała pokonać przy opracowaniu regulaminu, było znaczne zróżnicowanie praktyki upoważniania do obciążania rachunku w poszczególnych krajach, w tym udzielania, zmieniania i odwoływania upoważnień. W niektórych krajach dłużnik udziela upoważnienia bezpośrednio wierzycielowi, bez udziału banku. W krajach tych dłużnicy mają szersze możliwości odrzucania poleceń zapłaty. W innych krajach dłużnik udziela upoważnienia do realizacji poleceń zapłaty bankowi (bezpośrednio lub poprzez wierzyciela). Rozwiązanie SEPA jest bliższe pierwszemu z tych modeli. Jednak w trakcie konsultacji krajowych zorganizowanych przez Radę ds. Płatności pod koniec 2005 r. okazało się, że wybrany model nie w pełni odpowiada niektórym krajom. W związku z tym w grudniu 2005 r. Rada ds. Płatności postanowiła zbadać możliwość wprowadzenia dodatkowych procedur związanych z udzielaniem upoważnień. Ustalenia w tym zakresie muszą zostać przedstawione na plenum Rady we wrześniu 2006 r. Nie można wykluczyć, że do obecnego modelu zostaną dodane dodatkowe opcje.

Widać wyraźnie, że model poleceń zapłaty zaproponowany przez Europejską Radę ds. Płatności jest szczególnie odpowiedni dla płatności masowych realizowanych przez osoby prywatne na rzecz przedsiębiorstw, zakładów komunalnych i administracji publicznej (takich jak rachunki za prąd czy zobowiązania podatkowe). Jest natomiast gorzej dostosowany do transakcji między podmiotami gospodarczymi, gdzie oczekuje się np. krótszego czasu odwołania lub realizacji. W grudniu 2005 r. Rada ds. Płatności zgodziła się zbadać możliwość uwzględnienia w modelu opcji bardziej odpowiednich dla tej kategorii płatności. Eurosystem zachęca Radę, by dalej prowadziła prace zmierzające do znalezienia właściwego rozwiązania dla klientów instytucjonalnych. Ważne jest przy tym, by możliwość wyboru miał zarówno wierzyciel (proponujący jedną lub więcej opcji), jak

i dłużnik, mogący przyjąć lub odrzucić opcje proponowane przez wierzyciela. Oznacza to, że sektor bankowy powinien mieć zdolność obsługi wszystkich rozwiązań, a krajowe plany wdrożenia nie mogą żadnego z nich wykluczać.

Podczas opracowywania regulaminu poleceń zapłaty SEPA, Eurosystem stale podkreślał, że podstawowym warunkiem powodzenia nowego modelu płatności jest **osiągalność każdego banku dłużnika** dla wszystkich transakcji polecenia zapłaty SEPA. W tym celu wszystkie banki strefy euro muszą mieć zdolność do przyjmowania dyspozycji polecenia zapłaty od banków wierzycieli przy użyciu nowego modelu i standardów płatności. Regulamin w obecnej wersji nie zawiera żadnych wskazówek co do tego, jak można uzyskać pełną osiągalność. Eurosystem prosi Radę ds. Płatności o niezwłoczne zajęcie się tą sprawą (najpóźniej do września 2006 r.), tak by wdrożyć stosowne mechanizmy przed udostępnieniem tego instrumentu wszystkim użytkownikom w styczniu 2008 r.

2.3 Karty płatnicze

Cel

Karty płatnicze stanowią formę płatności dogodną dla użytkowników i stosunkowo niedrogą do obsługi przez system bankowy. Korzyści w tej dziedzinie są szczególnie wyraźne w przypadku płatności bezpośrednich (*face-to-face*), dla których jedyną alternatywą jest gotówka oraz – w niektórych krajach – czeki. Przedmiotem projektu SEPA w odniesieniu do kart płatniczych jest przeniesienie obsługi transakcji wewnętrznych z poziomu krajowego na poziom strefy euro. W związku z tym, **ostatecznym celem** projektu jest tu ułatwienie rozwoju tego instrumentu, od strony zarówno podaży (banki), jak i popytu (posiadacze kart, placówki handlowe) dla całej strefy euro, z całkowitym zniesieniem różnic między transakcjami krajowymi i transgranicznymi. Obecnie posiadacze krajowych kart debetowych mogą nimi płacić bez ograniczeń w całym kraju. W przyszłości posiadacze kart wystawionych w strefie euro będą mogli nimi płacić w całej strefie. Dlatego należy znaleźć rozwiązania pozwalające rozszerzyć sieci akceptacji krajowych systemów kart płatniczych na całą strefę euro. Każdy posiadacz karty powinien mieć możliwość skorzystania w niej w dowolnym bankomacie lub punkcie sprzedaży (pod warunkiem, że dany bank czy placówka handlowa akceptuje ten rodzaj kart) po rozsądnej cenie i bez względu na kraj wydania karty. Placówki handlowe z kolei powinny mieć możliwość rozliczania się z każdym bankiem pełniącym rolę centrum akceptacyjno-rozliczeniowego w dowolnym kraju strefy euro. W systemach kart płatniczych, gdzie obowiązują opłaty *interchange*, nie powinny one być zróżnicowane ze względu na kraj wystawienia karty.

Harmonogram SEPA

Zgodnie z oczekiwaniami Eurosystemu, **do 1 stycznia 2008 r.** należy zakończyć następujące działania:

- usunięcie wszystkich przepisów technicznych i umownych oraz praktyk i standardów biznesowych, z których wynika zróżnicowanie sytuacji w poszczególnych krajach strefy euro;

- określenie odpowiednich przepisów technicznych i umownych oraz praktyk i standardów biznesowych (w szczególności standardów technicznych dotyczących kart płatniczych, urządzeń przyjmujących karty (terminali i bankomatów), interfejsów telekomunikacyjnych, platform przetwarzania danych itp.) w celu zapewnienia interoperacyjności różnych systemów, a tym samym elastyczności i niezależności w wyborze dostawcy usług;
- w przypadku stosowania opłat *interchange*, określenie przejrzystej, opartej na kosztach metody ich naliczania i przedstawienie jej do zatwierdzenia Komisji Europejskiej;
- opracowanie kompleksowej strategii ograniczania nadużyć związanych z kartami płatniczymi, zwłaszcza w skali transgranicznej.

Ostateczny cel SEPA w dziedzinie kart płatniczych powinien zostać zrealizowany **do końca 2010 r.** Wszystkie systemy kartowe, w tym zasady posługiwania się osobistymi numerami identyfikacyjnymi PIN, powinny być zgodne ze standardem EMV. Posiadaczom kart i placówkom handlowym będą oferowane jedynie dwie linie usług: wewnętrzne, jednakowe w całej strefie euro, oraz międzynarodowe dla posiadaczy korzystających z kart płatniczych poza strefą euro.

Stan obecny

Celem ramowych zasad SEPA w sprawie kart płatniczych (wersja przyjęta przez Europejską Radę ds. Płatności we wrześniu 2005 r.) jest stworzenie ponadgranicznego środowiska, w którym nie występują bariery techniczne, prawne i komercyjne uniemożliwiające zainteresowanym stronom (systemom, posiadaczom i wystawcom kart, centrom akceptacyjno-rozliczeniowym oraz placówkom handlowym) korzystanie z usług kartowych lub ich świadczenie. Uzgodnienie tych zasad – które wymagało porozumienia krajowych społeczności bankowych działających w krajach o silnie zróżnicowanych rozwiązaniach – trzeba uznać za bardzo cenne osiągnięcie. Są one jednak dość ogólne i pozostawiają wiele miejsca dla interpretacji. Dlatego Eurosystem oczekuje teraz, że Rada ds. Płatności określi kryteria, na podstawie których będzie oceniana zgodność poszczególnych systemów kart płatniczych z ramowymi zasadami SEPA. Pomoże to Radzie i Eurosystemowi śledzić postępy realizacji ostatecznego celu SEPA w odniesieniu do kart płatniczych.

Systemy kart płatniczych są częścią infrastruktury rynku. Ich funkcjonowanie wiąże się w znacznym stopniu z efektem skali, a także z efektem sieci. Dlatego też, jak wyjaśniono w rozdziale 1.1.8, ich konsolidacja w ramach SEPA jest konieczna, nawet jeśli będzie następować stosunkowo powoli. Istotne jest, by przyszły model europejski cechowała bardzo duża efektywność.

Obecnie w każdym kraju strefy euro funkcjonuje co najmniej jeden krajowy system kart płatniczych, oferujący zwykle wysoki poziom usług po rozsądnych cenach. Większość banków należy ponadto do co najmniej jednego systemu międzynarodowego na potrzeby transakcji zawieranych poza krajem. Przełożenie tego udanego modelu na całą strefę euro wymaga utworzenia systemów europejskich obsługujących część lub całość obszaru SEPA, w powiązaniu ze stałą współpracą z międzynarodowymi systemami kartowymi na potrzeby transakcji o zasięgu ogólnoeuropejskim lub wychodzącym poza strefę euro (pozaregionalnym). Systemy międzynarodowe mogą zostać zaliczone

do systemów strefy euro pod warunkiem, że w miejsce obecnie oferowanych dwóch rodzajów płatności – krajowych i transgranicznych – zaczną oferować dwa rodzaje usług: w obrębie strefy euro i ponadregionalne.

Inne rozwiązania służące spełnieniu celów SEPA mogą być oferowane przez jeden lub więcej istniejących systemów krajowych lub przez porozumienia istniejących systemów (krajowych i międzynarodowych).

Eurosystem dostrzega zalety poszczególnych rozwiązań i będzie z zainteresowaniem śledzić zamiary banków i systemów kart płatniczych. Należy jednak pamiętać, że wdrożenie wszystkich opcji do końca 2010 r. będzie możliwe jedynie pod warunkiem szybkiego udostępnienia standardów interoperacyjności, pozwalających na obniżenie średniego kosztu transakcji kartowej. W związku z tym Eurosystem oczekuje, że banki i systemy kart płatniczych uwzględnią opinie pozostałych zainteresowanych stron, w szczególności przedstawicieli placówek handlowych i organizacji konsumentów, tak by ułatwić opracowanie rozwiązań korzystnych dla wszystkich stron, a nie tylko dla sektora bankowego. Eurosystem oczekuje, że ustanowienie SEPA spowoduje przeciętnie obniżenie kosztu transakcji. Bardzo źle byłyby widziane wszelkie inicjatywy prowadzące do nieuzasadnionego zwiększenia opłat powyżej poziomu obecnie obowiązującego na szczeblu krajowym.

Centralną rolę w procesie konsolidacji odegrają międzynarodowe systemy kart płatniczych. Te właśnie systemy, jako część sektora bankowego, będą świadczyć – zawsze – usługi pozaregionalne, które powinny być równie wysokiej jakości, jak obecnie oferowane usługi transgraniczne. Systemy te będą mogły oferować, samodzielnie lub w porozumieniu z innymi podmiotami, usługi obejmujące całą strefę euro. Eurosystem apeluje, by międzynarodowe systemy kart płatniczych nie wykorzystywały swojego specjalnego statusu wynikającego z działania na rynku międzynarodowym dla sztucznego umocnienia swojej pozycji konkurencyjnej w strefie euro. Zachęca się krajowe systemy kartowe, by szukały możliwości koordynacji swoich działań, tak by zapewnić klientom w strefie euro usługi równie proste, skuteczne i tanie, jak te obecnie oferowane w skali krajowej.

Ramowe zasady SEPA w sprawie kart płatniczych często nawiązują do potrzeby standaryzacji, ale w kategoriach dość ogólnikowych. W kwestii zapobiegania nadużyciom należy pozytywnie ocenić zobowiązanie do uzyskania pełnej zgodności ze standardem EMV do końca 2010 r. Zastosowanie jednolitych specyfikacji EMV jest warunkiem koniecznym pomyślanej realizacji tego zobowiązania. Brak jednak jeszcze szczegółowych planów opracowania i wdrożenia **standardów dla poszczególnych etapów kartowych transakcji płatniczych** oraz dla zwalczania **rodzajów nadużyć** nieuwzględnionych w EMV.

Oprócz ramowych zasad, Europejska Rada ds. Płatności zajmuje się **badaniem możliwości i wykonalności bazy danych SEPA nt. nadużyć popełnianych z wykorzystaniem kart płatniczych**. Eurosystem przyjmuje tę inicjatywę z zadowoleniem. Celem tej bazy danych byłoby udostępnianie bankom informacji o skali nadużyć odnotowywanych przez punkty handlowe. Tego rodzaju bazy są zwykle prowadzone przez poszczególne systemy kartowe. Baza danych dla całej strefy euro byłaby na pewno wartościowym narzędziem walki z nadużyciami, pod warunkiem, że

będzie oparta na właściwych przepisach oraz obiektywnych kryteriach. Eurosystem jest gotów omówić tę kwestię z Radą.

Równie ogólnikowo zostały w ramowych zasadach potraktowane **opłaty *interchange***. Eurosystem jest świadom, że kolektywne rozwiązywanie tej kwestii przez sektor bankowy wymaga zastosowania szeregu zabezpieczeń, z czym wiążą się pewne komplikacje wynikające z konkurencji. Trzeba jednak posunąć naprzód prace w tym zakresie. Zasady dotyczące opłat *interchange* powinny być uzupełnieniem ramowych zasad SEPA w sprawie kart płatniczych. Obecnie ramowe zasady dopuszczają zawieranie umów w sprawie opłat *interchange* pomiędzy członkami systemów kartowych w ramach grup terytorialnych. Eurosystem zdecydowanie zachęca Radę ds. Płatności, by ponownie rozważyła ten zapis, gdyż zróżnicowanie na podstawie kryteriów wyłącznie geograficznych jest niezgodne z koncepcją SEPA. W każdym zaś przypadku ewentualne opłaty *interchange* powinny odzwierciedlać koszt przetwarzania płatności w SEPA.

2.4 Karty, czeki i inne instrumenty płatnicze nieobjęte projektem SEPA

Jeśli chodzi o gotówkę, jednolity obszar płatności w euro istnieje już od 1 stycznia 2002 r., czyli od wprowadzenia wspólnych banknotów i monet. Tym niemniej system zasilania w gotówkę w strefie euro cechuje współistnienie wielu infrastruktur krajowych opartych na różnych modelach biznesowych. Dlatego też z punktu widzenia instytucji kredytowych i innych podmiotów zajmujących się obsługą obiegu gotówki nie istnieje jeszcze jednolity obszar gotówki euro (*Single Euro Cash Area* – SECA). Harmonizacja w tej dziedzinie jest konieczna, bo gotówka jest i prawdopodobnie pozostanie najszerzej stosowanym instrumentem płatniczym.

Pomiędzy Eurosystem i Europejską Radą ds. Płatności został nawiązany konstruktywny dialog w sprawie możliwości większego ujednoczenia warunków działania krajowych banków centralnych. Jego celem jest stworzenie równych warunków konkurencji, tak by funkcje pełnione przez poszczególne krajowe banki centralne były zamienne.

Jako że poprawa efektywności przetwarzania gotówki zależy w znacznej mierze od stron trzecich, ramowe zasady SECA wskazują szereg przykładów dobrej praktyki, które banki powinny uwzględniać przy zlecaniu innym podmiotom czynności okołogotówkowych. Znajduje się w nich także wezwanie do dialogu ze stronami trzecimi w sprawach leżących w sferze wspólnego zainteresowania, w tym wspólnych inicjatyw przeciw fałszerstwom euro, sposobów ograniczenia społecznych kosztów gotówki, a także osiągnięcia wspólnego stanowiska w kwestiach standaryzacji. Co do ostatniego punktu, opracowano już wprawdzie pewne standardy (np. wspólną definicję jakości obiegowej banknotów euro), jednak wielu jeszcze brak, w tym dotyczących pakowania banknotów i monet czy wymogów bezpieczeństwa przy konwojowaniu gotówki, przy czym głównym celem jest zapewnienie **zamienności usług**.

Czeki i inne instrumenty, które nie wchodzą w zakres projektu SEPA, nie będą stosowane w obrocie transgranicznym w strefie euro. Instrumenty te ostatecznie znikną, kiedy dla ich użytkowników stanie się oczywiste, że lepszy poziom obsługi zapewniają inne środki płatności. Oczekuje się, że do

1 stycznia 2008 r. krajowe społeczności bankowe w strefie euro wdrożą strategię promocji alternatywnych elektronicznych środków płatniczych, prowadzącą do spadku subsydiowania pośredniego i większej przejrzystości cen. Do końca 2010 r., gdy klienci zaczną stosować instrumenty SEPA, korzystanie z czeków i innych instrumentów niewchodzących w zakres SEPA powinno zacząć wyraźnie spadać (tym niemniej krajowe instrumenty płatnicze, dla których brak będzie alternatywnego rozwiązania SEPA, będą nadal funkcjonować tak długo, jak długo będzie na nie zapotrzebowanie). Z powodu znacznych różnic pomiędzy takimi instrumentami w poszczególnych krajach, proces ten będzie monitorowany jedynie na szczeblu krajowym i bez udziału Europejskiej Rady ds. Płatności.

2.5 Infrastruktura do rozliczania i rozrachunku płatności detalicznych

Cel

W tej dziedzinie SEPA ma trojaki **cel ostateczny**: po pierwsze, zapewnienie zdolności systemów płatności detalicznych do obsługi instrumentów SEPA oraz ich pełnej interoperacyjności; po drugie, konsolidacja istniejących infrastruktur rynkowych dla wykorzystania korzyści skali; po trzecie, dalsze ograniczanie kosztów poprzez stosowanie nowoczesnych technologii. Oczekuje się, że spełnienie tych celów doprowadzi do znacznego ograniczenia liczby infrastruktur do rozliczania i rozrachunku płatności detalicznych oraz obniżenia kosztów związanych z tymi usługami. Eurosystem podziela jednak zdanie banków, że proces ten powinien być kształtowany przez siły rynkowe, w związku z czym może przebiegać wolniej i nie zakończyć się wraz z upływem 2010 r.

Harmonogram SEPA

Eurosystem oczekuje, że **do 1 stycznia 2008 r.** infrastruktury płatności detalicznych będą obsługiwać **w skali krajowej** zarówno „stare” instrumenty krajowe, jak i „nowe” instrumenty SEPA, czyli będą w stanie równolegle przyjmować i przetwarzać płatności dokonywane za pomocą instrumentów paneuropejskich oraz płatności krajowe. W praktyce oznacza to, że w okresie przejściowym infrastruktury do obsługi płatności detalicznych będą musiały spełniać i standardy europejskie, i krajowe, a być może także dokonywać przeliczeń między nimi. Zdolność do obsługi paneuropejskich instrumentów płatniczych jest warunkiem koniecznym udostępnienia tych instrumentów klientom do 2008 r.

Do końca 2010 r. wszystkie infrastruktury do obsługi rozliczania i rozrachunku płatności detalicznych w strefie euro mają obsługiwać instrumenty SEPA **w obrębie tej strefy**. Osiągnięcie tego celu wymaga pełnej interoperacyjności, czyli możliwości wysyłania dyspozycji płatniczych i ich przyjmowania – bezpośrednio lub pośrednio – od każdego banku w strefie euro.

Stan obecny

W ramach działań na rzecz wprowadzenia modeli SEPA do infrastruktur rozliczania i rozrachunku płatności detalicznych w strefie euro, Europejska Rada ds. Płatności analizuje obecnie możliwości ustanowienia **ramowych zasad rozwoju infrastruktur obsługujących rozliczanie i rozrachunek płatności detalicznych w SEPA**, w tym **kryteriów zgodności z modelem SEPA**. Eurosystem zachęca do dalszych prac w tej dziedzinie, gdyż odzwierciedla to przesunięcie punktu ciężkości

zasygnalizowane w 2005 r. Banki będące użytkownikami lub udziałowcami istniejących infrastruktur do obsługi płatności, rozliczeń i rozrachunku początkowo popierały koncepcję utworzenia paneuropejskiej izby rozliczeniowej (PEACH); wspomniano o tym w trzecim raporcie o postępach. Przyjęcie takiego rozwiązania wymagałoby albo zamknięcia funkcjonujących obecnie systemów i przejścia na inną infrastrukturę, albo przekształcenia sprawdzonych i sprawnych platform krajowych w paneuropejskie izby rozliczeniowe. Jednak w 2005 r. widać już było wyraźnie, że rozważana jest trzecia możliwość: szereg istniejących izb rozliczeniowych zadeklarowało, że zamierza spełnić wymogi SEPA bez przekształcania się w izby PEACH. Eurosystem nie widzi przeszkód, by przyjąć takie rozwiązanie, pod warunkiem, że kryteria zgodności z wymogami SEPA zostaną właściwie sformułowane i że nic nie będzie utrudniać otwartej i uczciwej konkurencji między paneuropejskimi izbami rozliczeniowymi a infrastrukturami zgodnymi z wymogami SEPA (np. przy przetwarzaniu płatności nie będzie wzajemnego subsydiowania między instrumentami krajowymi i instrumentami SEPA). Zdaniem Eurosystemu, na rynku potrzebna jest konkurencja; dlatego będzie popierać zarówno przechodzenie z systemów krajowych na infrastruktury zgodne z wymogami SEPA, jak i ustanawianie nowych paneuropejskich izb rozliczeniowych.

By spełnić wymogi SEPA, istniejące krajowe infrastruktury płatnicze powinny być zdolne do wysyłania płatności do wszystkich banków w strefie euro oraz do przyjmowania od nich płatności, bezpośrednio lub pośrednio poprzez banki pośredników lub poprzez powiązania między infrastrukturami. Niezbędnym warunkiem ustanowienia takich powiązań jest przyjęcie wspólnych dla wszystkich systemów standardów wymiany zleceń płatniczych. Przetwarzanie ręczne, które byłoby konieczne przy braku standardowych formatów komunikatów i kodów identyfikacyjnych klientów, spowolniłoby obsługę płatności i podniosło jej koszt. Wyraźnie widać tu podobieństwa z procesem ustanawiania powiązań między systemami rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym, który umożliwił stworzenie systemu TARGET. Eurosystem zachęca zarówno krajowe banki centralne, jak i podmioty prywatne, które prowadzą infrastruktury do obsługi płatności detalicznych i rozrachunku, do stworzenia forum dyskusyjnego w celu omówienia możliwości uzyskania pełnej interoperacyjności.

Po opracowaniu wspólnych standardów komunikatów i danych, żadna infrastruktura nie powinna odmówić ustanowienia połączenia z innymi infrastrukturami. Rozliczanie transakcji przetwarzanych w różnych infrastrukturach mogłoby zapewniać system TARGET2. Należy jeszcze usunąć istniejące obecnie ograniczenia dostępu do infrastruktury wynikające z kryteriów terytorialnych. Jednocześnie trzeba znieść nakazy przetwarzania pewnych rodzajów płatności przy użyciu wyłącznie określonych infrastruktur. Dzięki zniesieniu ograniczeń w dostępie i korzystaniu z systemów, instytucje finansowe będą mogły dokonywać wyboru infrastruktury do rozliczania płatności detalicznych i rozrachunku na podstawie kryteriów jakości i ceny usług. Należy zapewnić całkowitą przejrzystość informacji o zakresie i cenach tych usług. Ogólnie rzecz biorąc można oczekiwać, że wskutek presji rynku wiele infrastruktur zostanie stopniowo wyeliminowanych. Dotyczy to zwłaszcza systemów dobiegających końca cyklu inwestycyjnego, których właściciele lub użytkownicy mogą znaleźć inne, lepsze rozwiązania funkcjonujące w strefie euro.

2.6 Standardy

Jednym z osiągnięć Europejskiej Rady ds. Płatności w dziedzinie zarządzania było wciągnięcie w orbitę swoich działań Europejskiego Komitetu ds. Standardów Bankowych. Posunięcie to miało na celu właściwe ukierunkowanie działań standaryzacyjnych sektora bankowego.

Skuteczna realizacja płatności w obszarze SEPA i optymalizacja przetwarzania bezpośredniego wymagają uzgodnienia standardów pełnego cyklu przetwarzania płatności (od zleceniodawcy do beneficjenta). Ważnym osiągnięciem w tej dziedzinie było przyjęcie standardów komunikatów. Europejska Rada ds. Płatności postanowiła zasadniczo przyjąć standard komunikatu ISO/UNIFI 20022 oraz język oparty na XML. Rada podpisała porozumienie z organizacją SWIFT, na mocy której SWIFT ma opracować komunikaty dla modeli poleceń przelewu i poleceń zapłaty SEPA. Do pozytywnych zmian należy także zaliczyć zdefiniowanie modelu danych dla SEPA, decyzję o zaleceniu stosowania komunikatów UNIFI w relacjach klientów z bankami oraz opracowanie wytycznych w tej sprawie. Ważne jest, że – zgodnie z deklaracją Rady ds. Płatności – model danych dla SEPA umożliwi uwzględnienie nie tylko usług w podstawowym zakresie, ale także dodatkowych. W zakres zadań Rady wchodzi także stworzenie standardów dla transakcji kartowych; jak podano w punkcie 2.3, termin ich opracowania przypada na rok 2008.

Kolejnym ważnym zadaniem jest szybkie zakończenie prac nad dwiema pozostałymi kwestiami: wyborem identyfikatorów do komunikatów SEPA (czy wystarczy sam numer IBAN, czy także kod BIC) oraz opracowaniem standardów bezpieczeństwa dla transakcji płatniczych.

Rozpowszechnienie stosowania numerów IBAN i BIC w ostatnim okresie należy uznać za ważne osiągnięcie europejskiej branży bankowej. Nadal jednak istnieją wątpliwości, czy klienci mogą posługiwać się samym numerem IBAN, czy też muszą podawać dodatkowo kod BIC. Zdecydowanie zaleca się, by Europejska Rada ds. Płatności rozwiązała ten problem, najlepiej do czerwca 2006 r., by móc poinformować użytkowników. Eurosystem z zadowoleniem przyjmuje prace prowadzone przez grupę ds. standardów eksploatacji, infrastruktury i technologii działającą w ramach Rady. Grupa ta szuka długoterminowego rozwiązania problemu identyfikacji banku i klienta oraz trasowania płatności (*routing*). W szczególności Eurosystem podkreśla potrzebę uproszczenia identyfikatorów banku i klienta, tak by przystąpić do realizacji długofalowego scenariusza bez nadmiernych utrudnień dla klientów.

Ponadto Eurosystem z zadowoleniem przyjmuje działania zainicjowane przez zespół zadaniowy ds. bezpieczeństwa płatności (*Security of Payment Task Force* – SPTF). Należy zapewnić bezpieczeństwo transakcji płatniczych realizowanych przy pomocy instrumentów SEPA (kart płatniczych oraz poleceń przelewu i zapłaty) w jednolity sposób na całej drodze od zleceniodawcy do beneficjenta, zgodnie z najlepszą praktyką i standardami. W przypadku kart płatniczych oznacza to, że Rada ds. Płatności wskaże standardy bezpieczeństwa dla poszczególnych etapów procesu płatności (patrz punkt 2.3), które należy wdrożyć w jednolity sposób, tak by stały się częścią ramowych zasad SEPA w sprawie kart płatniczych. W odniesieniu do poleceń przelewu i zapłaty na szczególne uznanie zasługuje decyzja zespołu SPTF o sporządzeniu wykazu zasad bezpieczeństwa stosowanych w poszczególnych

krajach w relacjach między klientem a bankiem. Jeżeli na tej podstawie będzie można stwierdzić brak istotnych różnic pomiędzy krajami, na potrzeby SEPA zostaną przyjęte praktyki uznane za najlepsze. Natomiast w razie istotnych rozbieżności, Rada ds. Płatności może wypracować wspólny zakres standardów bezpieczeństwa. W obu przypadkach wyniki przeprowadzonych prac należy włączyć do odpowiedniego modelu płatności. Europejska Rada ds. Płatności powinna ponadto zająć się kwestią interoperacyjności urządzeń zabezpieczających oraz dokumentów elektronicznych, ze szczególnym uwzględnieniem podpisu elektronicznego. Celem wszystkich tych działań powinno być opracowanie zbioru najlepszych praktyk i standardów bezpieczeństwa dla instrumentów płatniczych SEPA oraz ich wdrożenie, które powinno nastąpić w najkrótszym możliwym terminie, a najpóźniej do 2010 r.

W odniesieniu do interoperacyjności systemów kart płatniczych i infrastruktury płatności detalicznych, zdaniem Eurosystemu Rada ds. Płatności powinna jak najszybciej rozpocząć prace techniczne, obejmujące m.in. zdefiniowanie wspólnych procedur rozrachunku.

WYKAZ SKRÓTÓW

BIC	kod identyfikujący bank (<i>Bank Identifier Code</i>)
EMV	Europay International, MasterCard International, Visa International
IBAN	międzynarodowy numer rachunku bankowego (<i>International Bank Account Number</i>)
PEACH	paneuropejska izba rozliczeniowa (<i>pan-European clearing house</i>)
PIN	osobisty numer identyfikacyjny (<i>personal identification number</i>)
SECA	jednolity obszar gotówki euro (<i>Single Euro Cash Area</i>)
SEPA	jednolity obszar płatności w euro (<i>Single Euro Payments Area</i>)
SPTF	zespół zadaniowy ds. bezpieczeństwa płatności przy Europejskiej Radzie ds. Płatności (<i>Security of Payment Task Force</i>)
SWIFT	Towarzystwo Światowej Finansowej Telekomunikacji Międzybankowej (<i>Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication</i>)
TARGET	transeuropejski zautomatyzowany błyskawiczny system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (<i>Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system</i>)
UE	Unia Europejska
UNIFI	standard komunikatów finansowych (<i>ISO 20022 – UNiversal Financial Industry message standard</i>)

Internet: <http://www.ecb.int>

Fax: +496913446000

Telex: 411144ecbd

Wszystkie prawa zastrzeżone. Zezwala się na wykorzystywanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych pod warunkiem podania źródła.

Wg stanu na luty 2006 r.

ISSN 1977-0103 (online)